

На основу члана 47. и 72. Закона о штедно-кредитним организацијама ("Службени гласник Републике Српске" број 93/06), члана 4. став 4., члана 10. став 2. тачка б. и члана 25. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр. 10/98, 16/00, 18/01, 71/02, 18/03, 39/03 и 123/06), члана 15. став 1. тачка 2. Статута Агенције за банкарство Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 67/04), Управни одбор Агенције за банкарство Републике Српске на сједници одржаној 30.03.2007. године д о н о с и

О Д Л У К У

О УПРАВЉАЊУ РИЗИКОМ ЛИКВИДНОСТИ И ДЕВИЗНИМ РИЗИКОМ ШТЕДНО-КРЕДИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Члан 1.

Овом одлуком Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) прописује стандарде које је штедно-кредитна организација (у даљем тексту: ШКО) дужна да обезбједи и одржава у процесу управљања ризиком ликвидности и девизним ризиком. Стандарди за креирање и провођење политике ликвидности требају бити успостављени тако да обезбјеђују способност ШКО да потпуно и без одлагања извршава све обавезе на дан доспијећа, а стандарди за креирање и провођење политике управљања девизним ризиком треба да успоставе опрезна ограничења за преузимање и смањење изложености ШКО девизном ризику.

Члан 2.

Надзорни одбор ШКО је одговоран за потпуност, континуитет и успјешност функције управљања ризиком ликвидности и девизним ризиком ШКО. Да би испунио своју одговорност надзорни одбор је дужан да:

1. донесе у писаној форми политике и процедуре за управљање ризиком ликвидности и девизним ризиком, те да исте разматра најмање једанпут годишње у циљу прилагођавања промјенама економских и тржишних услова;
2. пропише садржај и рокове извјештавања по питањима ликвидности и девизне позиције ШКО, а најмање једном квартално.

Члан 3.

Управа ШКО је дужна да:

1. припрема и надзорном одбору даје приједлоге политика, процедура и мјера за управљање ризиком ликвидности;
2. проводи политике и мјере које је донио надзорни одбор, те да прати, управља и контролише ликвидност и девизне позиције ШКО;
3. најмање једном квартално извјештава надзорни одбор о стању и перспективама ликвидности и девизним активностима ШКО.

Члан 4.

Процес управљања ризиком ликвидности ШКО чине активности које обезбјеђују усклађеност структуре активе и пасиве биланса и ванбиланса (у даљем тексту: актива и пасива) ШКО, односно њених новчаних токова (прилива и одлива) и концентрација и треба бити заснован на континуираном планирању потенцијалних будућих ликвидносних потреба узимајући у обзир промјене у оперативним, економским, регулативним или осталим условима пословног окружења ШКО.

Планирање потреба ШКО за ликвидним средствима мора укључити идентификацију познатих - редовних (очекиваних) и ванредних (неочекиваних) новчаних одлива и могућу стратегију за управљање активом и пасивом за обезбјеђење способности ШКО да остварује односно располаже новчаним приливима који су у сваком тренутку адекватни њеним текућим потребама.

Члан 5.

Политике ликвидности ШКО морају идентификовати изворе и обим ликвидних средстава која су потребна за обезбјеђење њеног континуираног и стабилног пословања, као и за задовољење прописаних захтјева. У дефинисању и провођењу политика ликвидности, ШКО је дужна да континуирано процјењује:

1. рочност активе и пасиве ШКО (текуће и будуће);
2. обим у коме су, у одређеном будућем временском периоду, новчани одливи покривени новчаним приливима уз анализу ставки активе које доспијевају за наплату са процјеном вјероватноће за њихову наплату и расположивих новчаних средстава и остале ликвидне активе у истом периоду;
3. обим у коме би потенцијална ликвидносна неусклађеност могла бити покривена могућностима ШКО за позајмљивањем из расположивих финансијских извора на тржишту, те да дефинише заштитне мјере за неочекиване ситуације (донесе план за ванредне ситуације);
4. очекиване новчане токове нето добити; и
5. валутну структуру инструмената активе и пасиве ШКО.

Политике из овог члана морају да укључе и слиједеће захтјеве:

1. рочно усклађивање преосталих рокова до уговорених доспијећа активе и пасиве:
 - а) најмање 90% извора средстава са роком доспијећа до 180 дана ангажује у пласмане са роком доспијећа до 180 дана;
 - б) најмање 95% извора средстава са роком доспијећа до 90 дана ангажује у пласмане са роком доспијећа до 90 дана (20% депозита по виђењу, а на основу утврђене сталности задржавања у билансу, ШКО може да усмјерити у пласмане до 90 дана); и
 - в) изворе средстава са роком доспијећа до 30 дана у пуном износу ангажује у пласмане са роком доспијећа до 30 дана.
2. одржавање просјечног десетодневног (у даљем тексту: декадни) минимума ликвидности у новчаним средствима у висини од најмање 10% износа краткорочних извора средстава према књиговодственом стању на задњи дан претходног календарског мјесеца, при чему се:
 - а) под новчаним средствима ШКО у смислу одредаба ове тачке подразумијевају слиједећа средства:
 - КМ и девизе у трезору и благајни ШКО;
 - стање на трансакционим рачунима код банака.
 - б) под краткорочним изворима средстава ШКО у смислу одредаба ове тачке подразумијевају се обавезе ШКО, и то:
 - депозити по виђењу;
 - краткорочне обавезе по ороченим и штедним депозитима;
 - краткорочне обавезе по обвезницама;
 - остали краткорочни депозити.
 - в) просјечни декадни минимум ликвидности ШКО у новчаним средствима обрачунава се тако да се утврди збир стања новчаних средстава свих радних дана у декади и исти подијели са тим бројем радних дана, при чему се радним даном не сматра недеља и дани државног празника. У овом смислу декаду чине од 1. до закључно 10. дана у мјесецу, од 11. до закључно 20. дана у мјесецу и од 21. до закључно задњег дана у текућем мјесецу.

Члан 6.

У складу са овом одлуком девизни ризик (у даљем тексту: ДВ ризик) представља: изложеност ШКО могућем утицају промјена девизних курсева и опасност да неповољне промјене имају за резултат губитак ШКО у КМ (домаћој валути), при чему ниво ДВ ризика представља функцију висине и дужине трајања изложености ШКО могућим промјенама девизних курсева и зависи од висине задужења ШКО у иностраној валути и степена валутне усклађености активе и пасиве биланса и ванбиланса ШКО, односно степена усклађености њених валутних новчаних токова.

Члан 7.

Опрезно управљање ДВ ризиком представља суздржавање ШКО да преузима превисоке обавезе у иностраној валути и вођење позиција страних валута на начин да се прате, контролишу и елиминишу могући негативни утицаји промјена девизних курсева на стабилност финансијске позиције ШКО.

Члан 8.

ШКО је дужна да ДВ активности обавља само у оквирима ограничења из овог члана, обрачунатих у односу на висину капитала. Ограничења ДВ активности ШКО у односу на капитал износе:

1. за индивидуалну девизну позицију ШКО прекорачи највише до износа 20%;
2. за индивидуалну девизну позицију у EUR-има ШКО прекорачи највише до износ 30%;
3. за девизну позицију ШКО прекорачи највише до износа 30%.

Члан 9.

"Индивидуална девизна позиција" (отворена позиција) представља разлику између ставки које се односе на поједину страну валуту (у даљем тексту: ставке) у активи и пасиви биланса ШКО (злато и други племенити метали сматрају се страном валутом), деноминираних (изражених) у КМ, са потенцијалном добити или губитком (позитивном или негативном курсном разликом). Потенцијална добит или губитак се појављују у случају када се девизни курс по којем је извршено књижење ставки (у пословним књигама ШКО) разликује од девизног курса, којег објављује Централна банка Босне и Херцеговине, на дан на који се утврђује њихова девизна позиција.

"Индивидуална девизна позиција" обрачунава се као збир износа ставки активе узетих са предзнаком + (плус) и ставки пасиве узетих са предзнаком - (минус).

ШКО има "дугу позицију" одређене валуте ако је вриједност ставки активе већа од вриједности ставки пасиве, тј. ако је њихова разлика позитиван број, односно са предзнаком + (плус).

ШКО има "кратку позицију" одређене валуте ако је вриједност ставки активе мања од вриједности ставки пасиве, тј. ако је њихова разлика негативан број, односно са предзнаком - (минус).

"Девизна позиција" ШКО представља збир вриједности свих дугих и свих кратких индивидуалних девизних позиција ШКО.

Члан 10.

Обавеза ШКО је да успостави и одржава информациони систем који је адекватан њеној потреби за управљање ликвидношћу и девизним ризиком, сходно обиму и сложености њених активности и који мора да обухвати активу и пасиву ШКО.

ШКО је дужна да пословне трансакције књиговодствено евидентира истог дана када су обављене и да креира адекватне информације које омогућавају провођење политика и

процедура ШКО, те да организује сталан, редован и поуздан информациони ток који за надзорни одбор и управу ШКО обезбјеђује тачне и квалитетне информације о позицији ликвидности ШКО и девизној позицији.

Члан 11.

ШКО је дужна да о позицији своје ликвидности и девизној позицији доставља Агенцији извјештаје у складу са Одлуком о садржају и облику извјештаја које ШКО достављају Агенцији.

Члан 12.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана након објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: УО-322/07
30.03.2007. год.
Бања Лука

ПРЕДСЈЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА
Проф. др Ново Плакаловић